

BeleidsVisie

2016 wordt een mooi jaar!

Terugkijkend op 2015 constateer ik dat we een redelijk goed jaar achter de rug hebben. Economisch zijn we in Nederland eindelijk op de goede weg. Het gaat stapje voor stapje steeds beter in het MKB-metaal, al blijft de agrarische sector wel achter. De wereldeconomie blijft erg onrustig, mede door de strijd in het Midden-Oosten en een afkoelende economie in met name China. En de Nederlandse politiek is wispelturiger dan ooit, met als hoogtepunt de discussie over het Belastingplan. Hoe onzeker kan iets wat zeker lijkt, zijn?

Maar aan het einde van 2015 lijkt een historische gebeurtenis plaats te hebben gevonden. Er is een breed gedragen klimaatakkoord gesloten, wat moet leiden tot een beter klimaat. Nu moet iedereen zijn schouders hier onder zetten en meewerken aan de uitvoering. Gelukkig zijn we hier in Nederland al mee begonnen. Via het Energieakkoord en ook in de industrie zijn we al druk bezig met projecten als de inmiddels afgeronde EPK-pilot, de circulaire metaalketen en het expertisecentrum energiebesparing. Maar het klimaat krijgt in 2016 nog veel meer aandacht.

Politiek staat in 2016 waarschijnlijk steeds meer in het teken van

de verkiezingen begin 2017. Toch staan er voor 2016 nog belangrijke onderwerpen voor het MKB-metaal op de agenda. Zo heeft het kabinet een aantal adviesaanvragen ingediend bij de SER, waar in 2016 een reactie op zal komen. Eén ervan gaat over de toekomst van het praktijkleren in Nederland. Wij kennen daar in de maakindustrie een lange traditie in, net als in de ons omringende landen waar de metaalsector een sterke positie heeft. Praktijkleren is de kurk waar vakmanschap op drijft en dat moet niet zomaar op het spel worden gezet.

Een andere adviesaanvraag gaat over de loondoorbetaling bij ziekte, een onderwerp wat voor veel ergernis zorgt bij mkb-ondernemers. Daar moet echt iets aan gebeuren. Maar dan wel op een manier waarop het beter wordt en dat is niet simpelweg weer de oude ziektewet introduceren. Dat leidt alleen maar tot meer ziekteverzuim en veel hogere kosten heeft het verleden ons geleerd. Er moet wat worden gedaan aan de vele, en eenzijdig gerichte, verplichtingen rondom re-integratie. Die maken een ondernemer moedeloos en machteloos, wat het aannemen van nieuwe werknemers echt belemmert.

Maar als we de diverse uitdagingen goed vorm weten te geven, en daarbij vooral denken vanuit het mkb-bedrijf, dan kan 2016 een mooi jaar worden. Economisch zien de voorspellingen er voor de Nederlandse economie, maar zeker ook voor de industrie, goed uit. Dat belooft veel!

Jos Kleiboer
Directeur Beleid
Koninklijke Metaalunie

In deze editie

Zo min mogelijk warmte in binnenklimaat

Omgevingswet: ook winst voor mkb

BBL moet versterkt worden

Gezond en veilig werken is kwestie van de lange adem

Expertisecentrum energiebesparing moet meer bieden

Hef rompslomp bij ziekte op

Focus op export nabije landen

koninklijke
metaalunie

Soms brengen meer maatregelen wel profijt

Laat zo min mogelijk warmte in binnenklimaat ontstaan

Zelden is er in BeleidsVisie een pleidooi te vinden voor meer regelgeving. Sterker nog: deregulering is een van de speerpunten in het beleid van Koninklijke Metaalunie. Toch roept deze bijdrage de overheid op een maatregel te nemen, die preventie bevordert in plaats van het gevolg bestrijdt. Laat warmte in het binnenklimaat zo min mogelijk ontstaan, alvorens die te bestrijden.

In Nederland merken we door de klimaatveranderingen steeds sterker de behoefte om in de zomer een gebouw, (kantoor, winkel of woonhuis) waarin wij ons bevinden, te koelen. Dat lijkt logisch. De markt speelt daar op in door installatietechniek toe te passen in de vorm van top-koeling of zelfs airconditioning. Dit is echter een energievervlindende maatregel vooral bij het toepassen van airco. Een toename in het gebruik van dat soort installatietechnische maatregelen staat dus haaks op de wens

om energie te besparen en dus met het energiebeleid en het met de marktpartijen gesloten Energieakkoord.

Heel soms probeert men anders te bouwen, meer gericht op het verhinderen van toetreden van warmte middels isolatie. Ramen en kozijnen blijven dan altijd een technisch probleem, omdat daar nooit een met de wand vergelijkbare isolatiewaarde mee kan worden bereikt. Toch is daar best een oplossing voor te vinden. Het toepassen van zonwering en in het bijzonder zonwering aan de buitenzijde van het gebouw zorgt ervoor dat een koelsysteem graden minder hoeft te koelen. Onafhankelijk onderzoek heeft aangetoond dat er 8 graden minder hoeft te worden gekoeld als een gemiddeld pand voorzien is van buitenzonwering.

Is het dan ook niet logisch om als voorwaarde voor het mogen toepassen van koelsystemen

als top-koeling en airco men eerst het gebouw moet hebben voorzien van automatische zonweringsystemen? Laten we het gebouw de zonnebril opzetten alvorens de blower aan en de ijskast open te zetten. Dit is overigens in veruit de meeste gevallen een uiterst kosten effectieve maatregel. Bijna altijd in stichtingskosten behalve bij wat grotere gebouwen. Maar wel altijd in termen van total cost of ownership. Een maatregel om zonwering toe te passen voordat er overgegaan kan worden tot de installatie van koelsystemen helpt direct om de energiedoelstellingen van de overheid en Brussel te halen. En maakt het invoeren van een dergelijke maatregel dus verantwoord.

Peter van der Mars
Beleidssecretaris Branches
mars@metaalunie.nl

Nieuwe omgevingswetgeving

Het klinkt nog ver weg, maar in 2018 moet de nieuwe omgevingswetgeving ingaan. Deze wetgeving vervangt 26 wetten, waaronder wetten over ruimtelijke ordening, bouwen en milieu & natuur. Het lijkt heel aantrekkelijk om dit te doen, maar we moeten goed oppassen dat de ruimte om te kunnen ondernemen niet in het geding komt.

De Omgevingswet ligt nu ter goedkeuring bij de Eerste Kamer. De wettekst is algemeen van aard, een soort kapstok. Veel concreter voor bedrijven zijn de onderliggende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's). Het ministerie van I&M werkt daar nu aan. Hét moment dus om over de schouder mee te kijken. Koninklijke Metaalunie bundelt daarom samen met collega-brancheorganisaties capaciteit, kennis en lobbykracht. Dit om te zorgen dat de nieuwe wetgeving de toegezegde verbetering oplevert voor alle betrokkenen. Dus niet alleen voor de overheid, maar ook voor het kleinbedrijf en bedrijven die op hun locatie gevestigd willen blijven.

Het bedrijfsleven was bijvoorbeeld blij met het resultaat van de Metaalunielobby van de laatste 20 jaar. Daardoor zijn we grotendeels af van gemeentelijke willekeur en gelden nu vrijwel uitsluitend landelijke milieu-, bouw- en gebruikseisen. Gemeenten dreigen nu echter meer vrijheid tot het stellen van eisen te krijgen: dat is terug naar af. Het bedrijfsleven is hier mordicus tegen. Dit is ook een goed moment om het al langer bestaande probleem van 'oprukkende woningbouw' op te lossen. Metaalunie is niet tegen woningbouw, maar wel op de verkeerde plek. O.a. veel Metaalunieleden hebben last

Wet moet ook winst opleveren voor kleinbedrijf en industrie

van te dicht bij bestaande bedrijven geplande nieuwe woningen. Dit gaat namelijk ten koste van de milieu-, uitbreidings- en wijzigingsruimte van deze bedrijven. Daardoor worden deze bedrijven vaak compleet klem gezet. De bedrijven raken hun rechten kwijt ten behoeve van de nieuwe bewoners. Het belang van de gemeente om zelf geld te verdienen aan gronduitgifte weegt hier ten onrechte zwaarder dan de belangen van hun eigen werkgevend industrie. Op jaarbasis kost dit het bedrijfsleven minimaal € 340 miljoen. Samen met het coördinerend ministerie van I&M bekijken we nu graag hoe dit probleem in de eerder aangehaalde AMvB's kan worden opgelost. Denk aan grotere afstanden

tussen bestaande bedrijven en nieuwe woningen, of minder (milieu)bescherming van nieuwe bewoners. Het is fijn dat de industrie de laatste jaren landelijk wordt gekoesterd, beter is het als het lokale omgevingsklimaat ook goed is. In het nieuwe omgevingsrecht moeten de rechten van de bestaande industrie daarom beter geregeld zijn en niet worden opgeofferd aan gemeentelijke flexibiliteit ten behoeve van woningbouw. Metaalunie maakt zich sterk voor de belangen van haar leden in deze nieuwe omgevingswetgeving.

Derk Jan Meijer

Beleidssecretaris Bouwen en Ruimtelijke Ontwikkeling
meijer@metaalunie.nl

BBL versterken

Beste Beroepsgerichte Leerweg in MKB-metaal

Anne Marie Heij
Beleidssecretaris Onderwijs
heij@metaalunie.nl

Voor het MKB-metaal is praktijkleren altijd belangrijk geweest en als het aan Koninklijke Metaalunie ligt, blijft dat zo. Ongeveer 50% van de instroom op MBO-niveau, loopt via de BBL en dat betekent ruim 2000 nieuwe lerende medewerkers per jaar. Totaal leren en werken bijna 7000 jonge BBL-ers in het MKB-metaal, uitgaande van een gemiddelde opleidingstijd van drie jaar, heeft 1 op de 2 mkb-metaalbedrijven een BBL-er in dienst.

Vakmanschap is essentieel voor het MKB-metaal om concurrerend te blijven. De werkvloer, met up-to-date machines en gereedschappen, en in de toekomst meer nieuwe productietechnologieën, biedt bij uitstek de omgeving voor leerlingen om hun vak te leren. Bedrijven, praktijkbegeleiders, ROC's, bedrijfstakscholen en het Opleidingsfonds OOM laderen het geheel. Financieel draagt de sector, via OOM, jaarlijks, in een directe bijdrage aan bedrijven, tussen de 15 en 20 miljoen euro bij aan de BBL. Dat maakt het betaalbaar voor MKB-metaal om leerlingen op te leiden en in dienst te nemen. 85% van de BBL-leerlingen heeft na de opleiding een baan (vergelijk 40% van de BOL-leerlingen). Bedrijven investeren daarnaast financieel

ook fors o.a. in bedrijfstakscholen. Het rendement van de BBL is aanzienlijk. Ongeveer 60-70% van de BBL-ers in MKB-metaal haalt binnen de reguliere leertijd zijn of haar diploma. BBL, duaal leren, is ook aantrekkelijk voor reeds werkend perso-

neel, bijvoorbeeld om naar een hoger MBO-niveau te komen, maar ook om van MBO naar HBO te komen.

Toch is de brede kwantitatieve afname van de BBL aanleiding vanuit het Ministerie van Onderwijs en SBB om de BBL nader onder de loep te nemen en daar van alles van te vinden. Minister Bussemaker wil zelfs een SER-advies over de BBL en SBB is ook een advies aan het voorbereiden. De geluiden die hoorbaar zijn, stemmen niet tot vreugde. Het schommelt tussen 'doe maar niks, dan verdwijnt de BBL vanzelf, omdat het zich ontwikkelt tot onaantrekkelijk restonderwijs' tot 'als het bedrijfsleven BBL belangrijk vindt, moet ze het vooral zelf organiseren en betalen'.

Metaalunie vindt dat het niet de tijd is voor het op de schop nemen van de structuur van het MBO-onderwijs. Daarmee wordt de vitale BBL-route van werkend leren in het MKB-metaal onder druk gezet. Het is juist beter te kijken naar versterking van de BBL. Door meer uitgekiende samenwerking en eventuele voortzetting van stimulering, via kabinet en sociale partners, zoals in de sectorplannen. Allerlei versnippering van initiatieven moet voorkomen worden.

Veranderen gedrag en cultuur gezond en veilig werken:

Kwestie van lange adem

Jos van de Werken
Beleidssecretaris Arbo
werken@metaalunie.nl

Doordat veiligheid steeds meer doordringt in bedrijven en hierdoor een veilig werken cultuur ontstaat, neemt de roep naar andere aanvullende maatregelen en of oplossingen in hoog tempo toe. Hierbij komt steeds op tafel de discussie rond gedrags- en cultuurverandering en dat dit mogelijk tot gevolg heeft dat de veiligheidscultuur in grote mate zal toenemen. Dat dit de spijker op zijn kop slaat, staat voor Koninklijke Metaalunie vast. Maar daarbij moet men zich wel realiseren dat gedragsveranderingen niet zomaar tot stand komen.

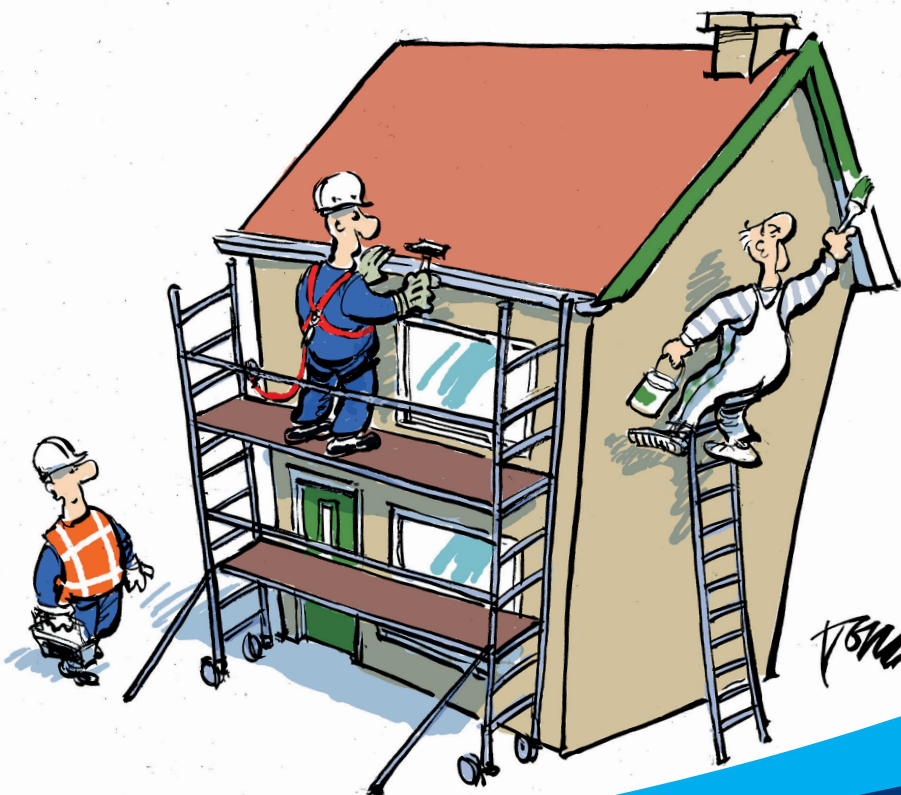
Dit heeft te maken met ervaringen in een bepaalde omgeving en ervaringen die men opgedaan heeft. Bij dat laatste doelt Metaalunie op positieve en negatieve ervaringen want die hebben beide een effect en ook de bereidheid tot veranderen. De mens is hierin vaak niet te betrappen op logica en toch willen we dit beïnvloeden. Vandaar dat in het project 5xbeter hier veel aandacht voor is.

In Metaalunie-optiek speelt in combinatie met veiligheid hierin ook nog eens mee dat men moet uitgaan van risico's door deze te benoemen en vervolgens alle aspecten te belichten. Door deze in optimale balans

te brengen krijgt men een veilige situatie. De basis zit hiervoor in de RIE met een goed plan van aanpak. Als dit een functionerend geheel is, komt men toe aan gedragsverandering. Dit is dan ook een lange termijn strategie, die bestaat uit veilig en gezond werken borgen en vervolgens een programma te introduceren wat leidt tot gedragsverandering in positieve zin. Er zitten hier veel kuilen in de weg en elementen die verstorend kunnen werken.

Als we met gedrags- en cultuurverandering aan de slag willen, moeten we ons realiseren dat dit een lange termijn oplossing is, dus echt een kwestie van lange adem. Vergeet hierbij niet dat wat goed is op orde gehouden of gebracht moet worden en dat er vanuit

nieuwe situaties ook weer risico's ontstaan, een proces dat continue in beweging is. Veel mensen maken in bepaalde omstandigheden toch de fout om alles wat bijgebracht is te vergeten en toch even snel iets te doen. Met soms allerlei gevolgen die niet wenselijk zijn. Dit is dan ook precies waar het probleem ontstaat: ondanks alle goede wil van werkgevers en medewerkers gaat er toch wel eens wat mis. Men kan dan concluderen dat de gedrag- en cultuurverandering niet volledig is doorgevoerd, maar in onze optiek heeft dit ook te maken met het restrisico dat altijd aanwezig blijft. Metaalunie vraagt hier oog voor te houden of te ontwikkelen. Want vaak is oordelen makkelijker dan alle risico's op te lossen en uit te sluiten.

Expertisecentrum energiebesparing

Méér dan de som der delen

Het expertisecentrum energiebesparing moet bedrijven ondersteunen bij energie-efficiëntie. Dat lijkt op oude wijn in nieuwe zakken. Of toch niet? Hoe brengt het expertisecentrum meer dan de som der (reeds bestaande) delen? Koninklijke Metaalunie weet het antwoord.

In het Energieakkoord is afgesproken dat er een expertisecentrum komt dat bedrijven ondersteunt in verdere energie-efficiëntie. Niet bepaald een vernieuwende missie, zou je zeggen. Er gebeurt immers al zo veel op dat vlak en eerder deze eeuw was er al een Energiecentrum mkb met dezelfde missie (waar de politiek in 2011 echter de stekker uit trok). Toch vertrouwt Metaalunie er op dat de werkzaamheden nu wel voltooid gaan worden en meer gaan opleveren dan de som der (reeds bestaande) delen. Afgelopen maand was Metaalunie gastheer tijdens de eerste netwerkbijeenkomst van het expertisecentrum en heeft zij ten behoeve van dat doel de volgende voorstellen geformuleerd.

Verbind kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen aan zowel het expertisecentrum als de participerende partijen. Geef daarbij ondersteuning en bewaak de targets. Spreek rollen, taken en verantwoordelijkheden af. Breng kennisuitwisseling tot stand. Zorg dat kennis onder partijen goed verspreid wordt. Ontwikkel hiervoor met partijen een doelmatige en praktische kennisstructuur.

Vul een arbitragefunctie in. Specifieke doelgroepen vragen om specifieke herkenbare communicatie. Laat dat invullen door de verschillende partijen. Indien er sprake is van onderling afwijkende informatie, laat het expertisecentrum dan in arbitrage voorzien. Ontwikkel hiervoor met partijen een structuur. Doe onafhankelijk beleidsonderzoek & effectmeting. Onderzoek hoe de algehele doelstelling zich tot de afzonderlijke doelgroepen en bedrijven verhoudt. Onderzoek tevens wat de effecten zijn van de maatregelen en (daarmee) van het expertisecentrum. Breng keteninitiatieven tot stand. Doelstellingen worden beter bereikt indien er tussen de partijen wordt samengewerkt. Breng via het expertisecentrum keteninitiatieven tot stand en geef het Energiecentrum 2.0 (onder gebracht bij Metaalunie) daarbij een leidende rol.

Gerard Wyfker

Beleidssecretaris Milieu & Energie
wyfker@metaalunie.nl

Re-integratiemogelijkheden afhankelijk van arbo-artsen en UWV

Hef rompslomp bij ziekte op!

Jan Alfons Vaas
Beleidssecretaris Sociale Zaken
vaas@metaalunie.nl

Bij doorbetaling bij ziekte worden werkgevers geconfronteerd met teveel administratieve rompslomp. Dit moet anders. Daarnaast is de verantwoordelijkheid tussen werknemer en werkgever onevenredig verdeeld vindt Koninklijke Metaalunie.

In Nederland is een werkgever op dit moment verplicht om een werknemer tijdens ziekte twee jaar voor minimaal 70% door te betalen. Voorgesteld is dit te beperken tot een jaar. Het argument is dat werkgevers te grote risico's lopen en dat daardoor het aannemen van werknemers bemoeilijkt wordt. De opzet van overheidswege van de verlenging van loondoorbetaling bij ziekte was om de werkgever te prikkelen meer aan verzuimpreventie en verzuimbegeleiding te doen. In de praktijk blijkt deze aanpak succesvol in het terugdringen van het ziekteverzuim.

Politieke partijen buitelen nu over elkaar heen om een verplichting tot verzekering op te leggen aan werkgevers onder

het mom dat het probleem wordt opgelost. De doorbetaling is niet het grootste probleem: daarvoor kan je je als werkgever vrijwillig tegen verzekeren. Maar waar werkgevers vooral tegenaan lopen, is dat zij onvoldoende greep hebben op de aansturing. Zij zijn voor de beoordeling van re-integratiemogelijkheden afhankelijk van arbo-artsen en UWV. Aan de communicatie met arbo-artsen schort het. Er zijn te weinig goed opgeleide arbo-artsen beschikbaar. Dat arbo-artsen een van de werkgever onafhankelijk oordeel moeten vormen is vanzelfsprekend, maar in de praktijk leidt het ertoe dat er onvoldoende wordt doorgepakt richting werknemer. Hiermee gaan re-integratiekansen verloren. Het is ook erg belemmerend dat arbo-artsen, arbeidsdeskundigen en UWV elkaar tegenspreken, waardoor niemand meer weet waar het re-integratieproces naartoe moet. De consequentie hiervan is vaak dat de werkgever ook nog eens een loonsanctie (zijnde nog een jaar extra betalen) kan krijgen.

Na twee jaar arbeidsongeschiktheid zou de werknemer, net als de werkgever, zich bij het UWV moeten verantwoorden wat hij gedaan heeft aan re-integratie inspanningen. Als dat onvoldoende is, moet dat resulteren in een lagere vervolgitkering. Hiermee ligt niet alleen een prikkel en verantwoordelijkheid bij de werkgever, maar ook bij de werknemer. Ook moet er meer duidelijkheid komen wanneer re-integratie eerste spoor afgesloten kan worden. Het naast elkaar laten lopen van re-integratie eerste en tweede spoor schept voor partijen onduidelijkheid en is onwerkbaar. De kosten die de werkgever steekt in re-integratie tweede spoor moeten worden afgezet tegen de kans van slagen. Dat de werkgever verplicht is 5000 euro te steken in re-integratie tweede spoor voor een 60 jarige met nagenoeg geen kans op de arbeidsmarkt is van de dulle. In andere gevallen zou het helpen als de nieuwe werkgever de gemankeerde werknemer met een no-risk polis zou kunnen aannemen.

Meer omzet op Europese markt

Focus op export mkb naar nabije landen, dan volgt de rest ook!

Van de exportomzet van het MKB-metaal gaat 80% naar de omringende landen. Omdat die exportcijfers al jaren zo goed zijn, bestaat de neiging dat we dit een beetje voor lief nemen. Maar omdat de hele wereldhandel toeneemt wordt het steeds meer dringen op die vanzelfsprekende nabije markten. Koninklijke Metaalunie blijft hameren op die focus voor het mkb binnen Europa. Want ondernemers die binnen Europa groeien gaan met hun opgedane ervaringen veel makkelijker de hele wereld over. En die ontwikkeling blijft niet uit!

Goed nieuws dus dat de Dutch Trade and Investment Board (DTIB) een werkgroep nabije markten heeft ingesteld. Deze gaat nog eens goed kijken wel-

ke kansen het mkb nog mist op de nabije markten. Het komt met concrete voorstellen die ondernemers ondersteunen bij het behalen van (meer) omzet op de Europese markt.

Uit de laatste Metaalunie barometer komt duidelijk naar voren dat het MKB-metaal haar producten steeds verder afzet. Met name Azië en Noord-Amerika laten een gestage groei van de export zien buiten Europa in de afgelopen jaren. De grote economische missies zoals die naar China zijn ook voor het mkb belangrijke momenten om in te stappen. Een goed mkb-programma bij economische missies is een enorme kans om het mkb te ondersteunen bij haar groeiambities. Dat bleek ook bij

de Metaaluniegroep die mee reisde naar China. Op de beurs IMTS te Chicago in 2016 staat een Holland Paviljoen op het programma. De financiële ondersteuning van RVO werkt hier als een vliegwiel voor de export van het mkb naar verdere markten. Dit soort ondersteuningsvormen moeten structureel en programmatisch worden ingezet. Dat geldt voor nabije en voor verre markten.

**koninklijke
metaalunie**

**De Ondernemersorganisatie
voor het MKB-metaal**

Postbus 2600
3430 GA Nieuwegein
Einsteinbaan 1
3439 NJ Nieuwegein

info@metaalunie.nl
www.metaalunie.nl
Telefoon 030 - 605 33 44
Fax 030 - 605 31 22

Paul Verlinden
Beleidssecretaris Internationaal Ondernemen
verlinden@metaalunie.nl

